

سند استعداده از نیروی انسانی

از: احمد نفیسی

معلم وجود دارد یعنی هر معلم خدمت توسط به ۳۵ نفر باید برسد. کتاب بقدر کافی در اختیار شاگردان نیست اغلب کتابخانه‌ها که تدریس میشود یا مطالب آن کهنه است یا زائد. توسعه فرهنگ محتاج وقت کافی و صرف وقت بسیار و انتخاب برنامه‌های صحیح است.

چون بنای این مقاله بر آمار و عدد نهاده شده است و متأسفانه غالب مردم با عدد و آمار سرو کار ندارند میترسم خواننده خسته شود و مجال توجه به حقیقتی که بدنبال این اعداد خواهد آمد ندانداشته باشد ولی ناچارم از کسی که زحمت فرائد این چند سطر را بخورد داده است توقع کنم که مختصری حوصله کند تا دریابد که با وسائل موجود تا چه اندازه میتوان در راه بهبود وضع تعلیم و تربیت که بطور قطع مورد توجه هر ایرانی علاقمند میباشد کام نهاد.

در سال ۱۳۳۹ از ۳۵۳۶۹۰۰۰۰ ریال بودجه کل کشور ۷۱۷۲۸۰۰۰۰ ریال بفرهنگ که شامل وزارت فرهنگ، دانشکده‌ها و دانشگاههای ایران است اختصاص دارد یعنی بیست و هشت درصد کل بودجه باین طریق مصرف خواهد شد. مضافاً اینکه سازمان برنامه ۲۰۴۶۰۰۰۰ ریال به فرهنگ کمک خواهد کرد و مؤسسات خارجی از قبیل «بنیاد فورد» «دوستداران خاورمیانه» و نظائر آنها و دولت‌های عضو سنتو و دستگاههای بین‌المللی چون سازمان ملل و سازمان بین‌المللی کار و امثال آن نیز از قبیل کمکهای دیگر در جهت مطالعات فرهنگی کمک میکنند.

بنابر این در حال حاضر فرهنگ ایران سال به سال در حال گسترش است

جمعیت ایران بتقریب ۲۰۰۰۰۰۰۰ نفر است. در سال ۱۳۳۷ شماره موالید ۸۴۲۷۵۰۰ و تعداد متوفیات ۱۷۶۹۰۳۰ نفر بوده است یعنی در یکسال ۶۶۶۷۲۰ نفر یا ۳٪ بجمعیت افزوده میشود و با این ترتیب بوست سال دیگر چهل میلیون نفر در این کشور زندگی خواهند کرد.

کودکانیکه بین شش سالگی و دوازده سالگی هستند و آماده رفتن بدبستان میباشند ۲۸۴۰۰۰۰ نفر در صورتیکه با وجود تصویب قانون تعلیمات اجباری ۱۷۵۸۱۵ نفر در دبستانها بتحصیل مشغولند و ۱۸۵۲۶۴ نفر یا نمیتوانند با جاندارند که بدبستان بروند.

از دوازده سالگی تا هیجده سالگی ۲۰۹۰۰۰۰ نفر در سن رفتن بدبستانند و حال آنکه فقط ۲۱۸۰۰۰۰ نفر در دبستانهای ما بتحصیل اشتغال دارند و ۱۸۷۲۰۰۰۰ نفر دیگر یار در سن تحصیل نیستند و یاد دبستانها کنجایش پذیرفتن آنها ندارند.

از بیست میلیون جمعیت فعلی پنج میلیون نفر در شهرها و بقیه در روستاها و شهرهای کوچک زندگی میکنند و از ۲۸۰۰۰۰ کودگستان که در سراسر ایران است همه در شهرها متمرکزند و از ۸۴۸۸ مدرسه ابتدائی و ۱۱۲۵ دبستان پیش ازینازده درصد در روستاها و شهرهای کوچک برپا نیست و باین ترتیب امساکان تحصیل در شهرهای بزرگ نسبت بشهرهای کوچک سی برابر میباشد.

برای تربیت ۱۳۹۴۶۴۹ نفر محصلین دبستان ها و دبستانها ۴۰۸۶۲۲ نفر

رساله مطالعات فرهنگی

از حد اکثر توانائی مالی برخوردار است و چنانچه بطرز صحیحی در توسعه فرهنگ اقدام شود و پس از مطالعه دقیق برنامه های درست و قابل عمل چنانکه در کشور های دیگر رایج است تنظیم گردد قطعاً توفیق حاصل خواهد شد.

عوامل کار

برای اینکه کار بسورتی که مورد نظر است شروع و انجام شود باید عواملی که در پیشرفت فرهنگ مؤثر است در نظر آورد. از جمله این عوامل پول، معلم، کتاب، مدرسه و شاگرد است. در باب پول و شاگرد توضیح کافی در سطور قبلی داده شد.

امروز در کمتر کشوری است که بیست درصد بودجه مملکت را صرف فرهنگ بکنند گوا اینکه با احتیاج زیادی که مردم ما به تحصیل دانش دارند این مبلغ کم است ولی با توجه به مقدمات باید اذعان کرد که دولت نسبت به فرهنگ نظر سخاوتمندانه ای داشته است.

مسئله قابل دقت اینست که دولت در ممالک مترقی مستقیماً عهد دار اشاعه فرهنگ نیست و این کار در عهد مردم است. یکی از طرق تهیه سرمایه برای فرهنگ در ایران صرف بموقع وجود اوقاف است همچنین شهرداریها به نسبت احتیاجات سکنه هر شهر میتوانند عوارضی دریافت کنند و از طرفی مدارس ملی را میباید تقویت کرد و بتدریج بار سنگینی که بدوش دولت است سبک ساخت.

در این باب با اهل فن است که چاره اندیشی کنند. در مورد شاگرد محتاج به اطاله کلام نیست. در آغاز این مقاله گفته شد که چنانچه وسیله مکفی در اختیار مردم باشد همین امروز بیش از یک میلیون و دو بیست هزار نفر شاگرد دبستانی و یک میلیون و هشتصد هزار نفر محصل دبورستانی بمدرسه نموروندوا کر بخوانند بیرونند جاندارند.

بنا بر این از عوامل پنجگانه فوق الذکر سه عامل مهم میماند که مدرسه، معلم و کتاب باشد.

اگر مردمی بخوانند دانش آموزند و علم اندوزند در پی رنگ و بو و مدرسه و رواق زرین نخواهند رفت بسیاری از دانشمندان بزرگوار مادر نور شمع، فضل و کمال آموخته اند و حتی روشنائی مهتاب را غنیمت دانسته بر بوریان نشسته و خشت خام بستر داشته اند. در عصر مالمه نهوزی پس که از دانش آموزان بخواهیم از آنان پیروی کنند ولی مسئله ساختمان مدرسه را نباید مقدم بر کتاب و معلم داشت و اگر تا کنون

در این راه خطائی سرزده است باید بجبران آن کوشید. يك مثال ساده از این خطا را برای خواننده گرامی یاد داشت میکنم باشد که از باب همت از آن پند گیرند.

در سالهای اخیر سازمان برنامه در حدود ۱۸۱۲ میلیون ریال بفرهنگ و دانشگاه کمک مالی داده است. این کمک را با این طریق بمصرف رسانده اند:

ساختمان مدارس و دانشگاهها ۸۰۰۰۰۰ ریال

خرید وسایل و لوازم ۵۵۰۰۰۰ ریال

چاپ کتاب ۳۶۴۰۰۰ ریال

مخارج محصلین اعزامی به خارج ۷۶۳۰۰۰ ریال

عملیات دیگر ۲۲۹۳۰۰۰ ریال

از این مبلغ ۱۰٪ بمصرف مدارس

حرفه ای ۵۵٪ بمصرف دبستانها و

دبیرستانها و ۳۰٪ بمصارف دانشگاهها رسیده است.

ارجح این بود که مبلغ ۱۴۱۴

میلیون ریال که مدرسه ساخته شده برای

تربیت معلم بنا بر میرفت و ۲۲۹ میلیون ریال

که بمصارف متفرقه رسیده بکار تهیه و ترجمه

و تنظیم کتابهای فنی یا خرید لوازم لابراتوار

میرسید.

نقص مشهود فرهنگ ما امروز معلم و

کتاب است و پیش از اینکه در این باره

توضیح بیشتری داده شود بهتر است به سیستم

تعلیم و تربیت کنونی در ایران و نتایج

حاصله از آن نظری بیندازیم.

تحصیل وسیله است نه هدف

از نظر اجتماعی تحصیل و تعلیم و

تربیت وسیله است نه هدف. هدف در یک اجتماع

داشتن يك زندگی آسوده و مرفه و بر-

خورداری از مواهسی است که طبیعت

در دسترس بشر گذاشته و بشر

با بکار بردن مغزو دست میتواند آنها

را در اختیار خود در آورد.

حصول این مقصود محتاج وسیله ای

است که اهم آنها تعلیم و تربیت است. آیا

فرهنگ ما چنین وسیله ای بدست مردم این

کشور میدهد؟ امروز هر کسی بمدرسه

میرود برای این نیست که شغلو کسب و کار

پدیری خود را بهتر انجام بدهد و در نتیجه درآمد بیشتری تحصیل کند بلکه برای اینست که دستاویز مناسبتری جهت اشغال مقامی در در دستگاه دولت دست و پا کند و چون این کار را با طی مدارج عالیتر تحصیلی انجام خواهد داد همه بدنبال دبیرستان و دانشکده کشیده میشوند و يك روز در این مملکت دهها هزار مهندس، دکترا حقوق، ادبیات، علوم معقول و منقول از کارخانه فرهنگ بیرون می ریزد که جز تنهك دستگاه اداری هیچکس آنها را نمیبعد.

برای روشن شدن مطلب لازم است

گفته شود که با يك مهندس لا اقل يكصد

تکنیسین و با هر تکنیسین بیست تا پنجاه

کارگرفتی و مسلط بکار خود باید کار کنند

تاریخته انتظام صنعتی مستحکم گردد.

حال بفکر کشوری باشید که هزار مهندس

داشته باشند ده تکنیسین و میلیون ها

کارگر غیر ماهر بی اطلاع مهندس که

طبعاً از مقام شامخ خود فرود نمیآید و

کاری که تکنیسین باید انجام بدهد دون

شان خود میداند و ده تکنیسین هم مجال

سرو کله زدن با هزاران کارگر ساده

ندارند. نتیجه اینست که هنگامی که يك

مؤسسه در پی يك دفتر دارم مطلع و کارداران

است سدها درخواست استخدام مهندس و

دکتر و لیسانسه دریافت میدارد که با

اینکه معلومات آنها بیشتر است برای

اداره کاری که آن مؤسسه دارد مناسب

نوستند.

چه باید کرد

قطعات تنظیم بر نامه های فرهنگی

انقلاب میباید کرد. شاید بد نباشد که

تحصیل را بطور عام در ایران به قسمت

تقسیم کنند اول تحصیلات ابتدائی که باید

برای همه اجباری باشد و دولت موظف

گردد که در اقصی نقاط مملکت آنرا

در دسترس نوباوگان قرار بدهد و تمام

مخارج آن را از هر قبیل بهترین وجهی

عهد دار شود دوم تحصیلات متوسطه که

باید مطلقاً از دخالت دولت معاف باشد و

قطب بدست اشخاص صلاحیت دار و موسسات

فرهنگی و ملی اداره شود سوم تحصیلات

دانشگاهی که با روش مختلط ملی و دولتی اداره شود و دو دسته از جوانان را بپذیرد یکی آنها که در مدارس پائین تر استعداد فوق العاده داشته اند و طبیعت آنها را جهت کسب دانش و در واقع برای «دانشمند شدن» آفریده است و دیگر کسانی که شهریه های گزاف حاضرند بپردازند.

خدا کند که بدون تعمق کسی این فکر را ارتجاعی نداند و توجه داشته باشد که در حال حاضر کشور ما از لحاظ مقامات عالی علمی آنقدر فقیر نیست که از جهت داشتن طبقه متوسط یعنی دسته ای که بین مهندسی و کارگر قرار دارند و چون روش تعلیم همیشه ثابت و یکتا وخت نیست و تابع احتیاجات و مقتضیات است همینکه این تقیسه مرتفع گردید باید روش دیگری که متناسب و وافی بمقصود باشد در پیش گرفت.

تعلیمات حرفه ای

اگر تحصیلات ابتدائی تا چهار سال اجباری باشد و از سال پنجم تا هشتم وسیله آموزش حرفه معینی در اختیار جوانان گذاشته شود و از آن بعد تا موقع ورود بدانشگاه، مدرسه متوسطه چه حرفه ای چه غیر آن عهد دار ادامه کمک بدانش آموزان گردد شاید نتایج بیشتری عاید گردد.

در چهار سال اول همه خواندن و نوشتن رایج خواهند گرفت و از آن پس کشاورزی که بزور بازوی پسران خود نیازمند است جوانانی را در اختیار دارد که هم میخوانند و هم ادعائی ندارند. بین چهارم و هشتم هم کاسبی که میخواهد فرزندانش حرفه او را بدرستی بدانند و از همان هنری نشان بخورند که او و اسلواش خورده اند غمی ندارد چه چهار سال کافی است که پسری نجاری را خوب بیاموزد یا دخترش خیاط ماهر از آب درآید و از آن بعد اگر اینها بخوانند استاد کار بشوند فرصت مناسبی در مدارس متوسطه خواهند داشت. در این باره باز هم صحبت خواهیم کرد.

مخبر این رادیو و تلویزیون دیگر زحمت فراوانی برای ضبط صوت و ارسال آن بر مرکز فرستنده نخواهند داشت زیرا این دستگاه کوچک که از طرف کمپانی جنرال الکتریک ساخته شده و برای اولین بار بمعرض آزمایش گذارده شده است شامل میکروفون و فرستنده میباشد و قادر است حتی تا شعاع ۵ کیلومتر بر مرکز فرستنده پخش نماید.

ضبط صوت جدید